

площу 9385,8 га. На другому місці (2605,6 га) грабові деревостани. Хвойні та м'яколистяні значного поширення не мають. Таким чином, ліси району складені переважно цінними породами дерев. Протягом останніх років активізовано роботи зі збереження генетичних ресурсів супутніх та малопоширених лісових деревних видів.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Бондаренко В. Д.* Стратегія і тактика природоохоронної діяльності лісового заповідника (на прикладі природного заповідника «Медобори») / В. Д. Бондаренко, Г. Т. Криницький, В. О. Крамарець, М. Я. Музика та ін. – Львів: Сполом, 2006. – 408 с.
2. Звіт про наявність земель та розподіл їх по землекористувачах, власниках землі та угіддях Тереболянського району (станом на 01.01.2014). - Гусятин, 2014.
3. Лісовий кодекс України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/733-2007-%D0%BF>
4. Проект організації та розвитку лісового господарства ДП «Чортківський лісгосп» Тернопільського ОУ ЛМГ.- Львів, 2014. – 547 с.

Вовк В.

Науковий керівник – доц. Григорук А. А.

ПРИНЦИПИ ОПОДАТКУВАННЯ ТА СПОСОБИ СТЯГНЕННЯ ПОДАТКІВ

Метою даної статті є аналіз податкової системи на основі особливостей сплати податків до бюджету.

Податки – це обов'язкові платежі в бюджет, які збирає держава з юридичних і фізичних осіб. Вони виникли давним-давно, коли виникла держава. За допомогою податків забезпечується близько 90% надходжень у центральний державний бюджет і більше 70% – у місцевий. Таким чином, у бюджеті акумулюється 40-60% національного доходу [1, с. 234].

В сучасних умовах при формуванні податків необхідно дотримуватись певних принципів, призначення яких полягає в узгодженні двох основних вимог до податкової системи: задоволення фіскальних потреб держави при врахуванні інтересів платників податків. Найвідомішими в історії фінансової науки є класичні принципи, сформульовані Адамом Смітом і Адольфом Вагнером.

Відомий англійський економіст А. Сміт ще у 1776 році у знаменитій книзі «Добробут націй» сформулював чотири основні принципи раціональної організації податків (принципи оподаткування), а саме принцип рівності, визначеності, зручності, дешевизни оподаткування. У скороченому вигляді вони трактуються таким чином:

1. Громадяни зобов'язані оплачувати податками державні видатки залежно від своїх можливостей, головним чином відповідно до доходів, одержаних під захистом держави.
2. Податок повинен бути точно визначеним щодо часу, способу справляння та розміру, зрозумілим і відомим як самому платнику, так і будь-якому іншому.
3. Податок повинен стягуватися в момент і способом, найбільш зручними для платника.
4. Видатки фінансового відомства зі справляння податків повинні бути якомога меншими порівняно із сумою податкових надходжень [2, с. 185].

Видатний німецький учений, класик фінансової науки А. Вагнер сформулював вісім принципів оподаткування, розділених на чотири групи, що набули такого вигляду:

1. Фінансові принципи (достатня доходність, еластичність оподаткування).
2. Економічні принципи (продуманий вибір джерел оподаткування, особливо між податками на доходи і національне багатство (капітал), а також відносно допустимої різниці між індивідуальним і національним інтересом; вибір видів податків із позицій впливу оподаткування в цілому ще й окремих податків на платників, врахування проблеми перекладання податків).
3. Принципи справедливості (зрівняльного розподілу податків): універсальність (загальність) та рівність оподаткування.
4. Принципи адміністрування податків (принципи адміністративної ефективності податкової системи): визначеність оподаткування, зручність сплати податків, забезпечення найнижчих по можливості затрат по збиранню податків.

Узагальнюючи світовий досвід, можна стверджувати, що сучасні податкові системи

склалися, функціонують і реформуються на основі таких теоретично сформульованих і емпірично виправданих принципів.

По-перше, простота адміністрування, – збір того чи іншого податку має супроводитися мінімальними затратами коштів, часу і зусиль працівників податкових органів, бухгалтерських служб, громадян-платників, повинен обходитися без створення зайвих бюрократично-апаратних структур.

По-друге, фіскальна ефективність, – бюджетні доходи від справляння певних податків мають багатократно перевищувати додаткові видатки на обслуговування податків, а також на утримання відповідної податкової служби. Слід максимізувати масу доходу від податків, а не висоту податкових ставок, що відповідає відомому критерію А.Лаффера.

По-третє, при введенні податків і установленні процедур їх справляння треба передбачити захист від ухилення від податків, мінімізувати таку можливість або технологічно зробити ухилення економічно не вигідним (надто дорогим, складним, небезпечним) для потенційного неплательника.

По-четверте, універсальність – ставки податків, норми і режим оподаткування мають бути максимально уніфікованими для різних категорій платників, регіонів і видів діяльності в тому числі і в міждержавному аспекті.

По-п'яте, податкове заохочення корисних видів діяльності (наприклад, інвестицій) і дестимулювання шкідливих (наприклад, забруднення довкілля). Щоправда, цей принцип знаходиться під сумнівом у прихильників принципу нейтральності податків. На їх думку, податки не здатні виконувати стимулюючу роль, адже в такому разі кращий стимулятор – відсутність податку. Варто також попередити, що податок на забруднення випадає з кола податків у традиційному розумінні форми участі в оплаті суспільних благ і державних послуг. Податок на забруднення, тобто на антиблаго, виконує скоріше функцію штрафу, фіскальної санкції, фінансової компенсації за заподіяну шкоду.

По-шосте, податкову систему в цілому треба оцінювати як за її прямим фіскальним ефектом, так і за загальним впливом на стан економіки (темпи економічного росту, рівні цін, інвестицій і зайнятості). Деякі з наведених принципів аксіоматичні. Так, принципи визначеності, зручності й економічності збирання є самоочевидними, вони не потребують особливих доведень.

Розрізняють три способи стягнення податків.

Біля джерела отримання доходу – використовується у процесі стягнення податків і зборів із заробітної плати і доходів громадян від здійснення трудових обов'язків.

Кадастровий – спосіб сплати податків, в основу якого покладено перерахування суми відповідно до визначеної шкали, яка оснований на певному виді майна, тобто податок справляється на основі зовнішніх ознак передбачуваної середньої прибутковості майна. Він застосовується при обчисленні і справлянні прямих реальних податків. При цьому кадастр використовується як перелік найбільш типових об'єктів оподаткування, що класифікуються за певними ознаками та визначають середню прибутковість об'єкта оподаткування.

Розрізняють два види кадастрів залежно від об'єктів оподаткування – промислові та поземельні.

При сплаті податку встановлюють фіксовані строки їх внеску. Певною специфікою характеризується використання кадастрового способу при оцінці вартості земельних ділянок, складанні земельних кадастрів. У їх основі лежить рівень прибутковості земельних ділянок, що дозволяє виділити такі кадастри:

а) парцелярний (характеризує земельні ділянки, що поділяються на частини з різним рівнем доходів і способом використання (ліс, луг, пасовище, рілля), а відповідно – і оподаткування);

б) реальний (характеризує земельну ділянку як об'єкт оподаткування в цілому, без розподілу земель на різні види залежно від особливостей використання). При справлянні податку за кадастр править список населення певної території, а у зв'язку зі зміною фізичного стану майна та його вартості кадастр періодично уточнюють (актуалізують).

Деклараційний – спосіб реалізації платником податків обов'язку щодо сплати податку на підставі надання до податкових органів офіційної заяви (декларації) про отримані доходи за

певний період і про свої податкові зобов'язання. На підставі цієї заяви податковий орган нараховує податок і зобов'язує платника податків перерахувати його після повідомлення. Застосування деклараційного способу не виключає й поетапного внесення сум податку в формі авансових платежів. У цьому разі підсумкове надання декларації є певною заключною, контрольною дією платника. Авансовий податковий платіж являє собою спосіб сплати податку, за якого суми, що направляються до бюджету, сплачуються у встановленому порядку до настання терміну платежу за податком.

ЛІТЕРАТУРА

1. Григорука А. А. Основи економічної теорії: політекономічний аспект: навч. посібник; за ред. А. А. Григорука, М. С. Палюха. – 2-ге вид. / А. А. Григорука, М. С. Палюха, Л. М. Литвин, Т. Д. Літвінова. – Тернопіль, 2002. – 304 с.
2. Смит А. Исследование о природе и причинах богатства народов. В 2-х т. – М.: Економ., 1993.

Лихач І.

Науковий керівник – викл. Гулик С. В.

ПРИРОДНІ УМОВИ І РЕСУРСИ МІСТА ТЕРНОПІЛЯ

Кожного дня суспільство використовує багатства природи у своєму повсякденному житті. Адже природні умови є надзвичайно різноманітні і завдяки їм людина може реалізувати всі свої потреби. Взаємодіючи з навколишнім середовищем, людство безпосередньо використовує природні ресурси у різних видах діяльності. Це корисні копалини, земля, ліси, тварини і рослини, кліматичні чинники. Їх людина бере у природи, щоб забезпечити себе їжею, одягом, взуттям, паливом, меблями, спорудити будівлі, тим самим змінюючи середовище для задоволення власних потреб. Сьогодні діяльність людини набула такого розмаху, що виникла загроза знищення всього живого на Землі.

Вплив людини на природне оточення є і в Тернополі. У місті здійснюються певні зміни кліматичних та гідрологічних умов, ландшафтних комплексів, природно-ресурсного потенціалу (видобуток корисних копалин). Тому, детальне вивчення природних умов та ресурсів й всебічний аналіз людської діяльності, допоможуть з'ясувати причини цих негативних процесів та знайти шляхи вирішення проблем.

Рис. 1. Тернопіль на адміністративній карті

Метою статті є комплексне вивчення і детальний аналіз природних умов і ресурсів міста Тернополя.

Тернопіль — місто у західній частині України, політико-адміністративний, економіко-діловий та культурний центр Тернопільської області. Займає площу 72 км², що становить 0,4% території області.